

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Místní poplatky v praxi obcí: Správa místních poplatků dle daňového řádu – zvláštní část

MGR. ING. RADKA MALINOVÁ

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Efektivní řízení rozvoje obcí jako základní předpoklad efektivnosti výkonu veřejné správy a poskytování veřejných služeb z úrovně obcí

reg. č. CZ.03.4.74/0.0/0.0/15_019/0010159

ESO – Efektivní správa obcí

- Projekt Svazu měst a obcí ČR
- Kompletně financován z ESF prostřednictvím OP Z a státního rozpočtu ČR
- Navazuje na již realizované a úspěšné projekty „Vzdělaný zastupitel“ a „Odpovědný zastupitel“

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Kontakty

Webové stránky projektu ESO:

www.projekteso.cz

Kontaktní osoba:

Mgr. Petr Kuř

kus@smocr.cz

604 403 215

Program školení

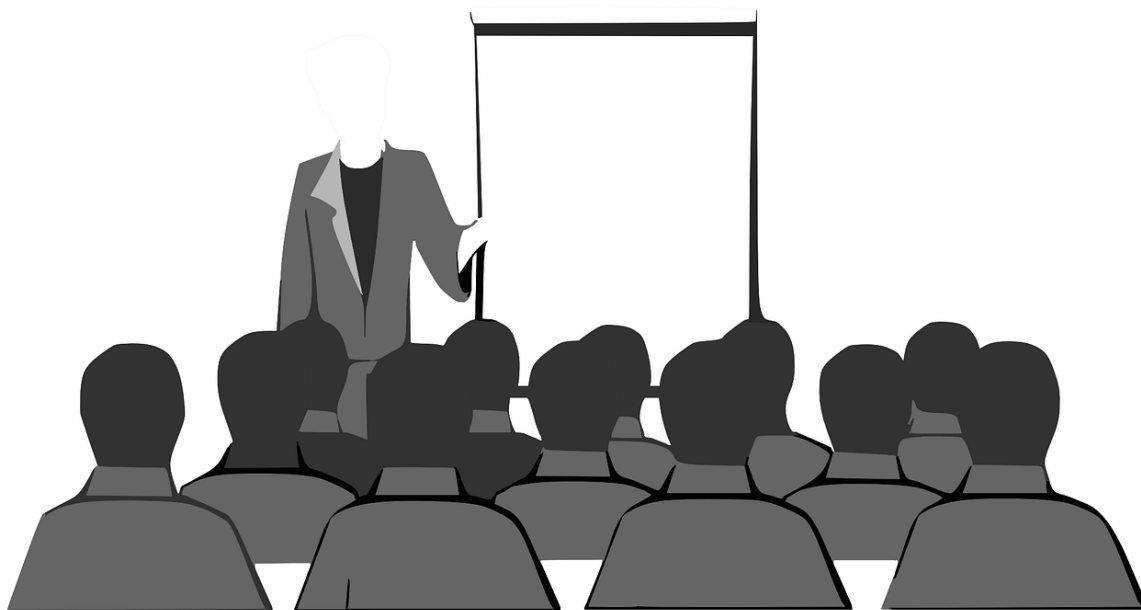
- Vyměření daně (poplatku)
- Přestávka
- Evidence daní
- Placení daní
- Přestávka
- Vymáhání

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Kdo z Vás se účastnil na školení: Správa místních poplatků dle daňového řádu – obecná část ?

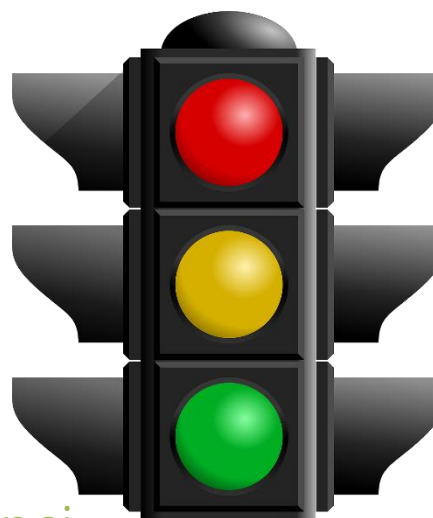

Daňový řád – zvláštní část

Zvláštní řízení o správě daní § 125 - § 245

- Registrační řízení
- Řízení o závazném posouzení
- Daňové řízení
- Nalézací řízení
- Placení daní
- Správa daně vybírané srážkou
- Právní nástupnictví a vztah k insolvenční

Pozor od 1. ledna 2021 „velká“ novela DŘ provedená zákonem č. 283/2020 Sb.

1

Vyměření daně

- Úvod do daňového řízení (opakování)
- Vyměření
- Lhůta pro stanovení daně

Stručný úvod do daňového řízení

Správa místních poplatků = správa daní (§1 DŘ)

Místní poplatek = daň (§ 2 DŘ)

Obecní úřad = správce daně (§10 DŘ)

Na co dát pozor: §1 odst. 3 DŘ: základem pro správné zjištění a stanovení daně je **řádné daňové tvrzení a dodatečné daňové tvrzení** x ohlášení místních poplatků (§14a ZMP)

Stručný úvod do daňového řízení

Účelem daňového řízení je správné stanovení daně a zabezpečení její úhrady (§134 DŘ + § 1/2DŘ)

Předmět daňového řízení = daň za zdaňovací období (př. MP za komunální odpad, MP ze psů)/ daň za jednotlivou skutečnost (MP za zhodnocení stavebního pozemku, MP za užívání veřejného prostranství)

Dílčí daňová řízení:

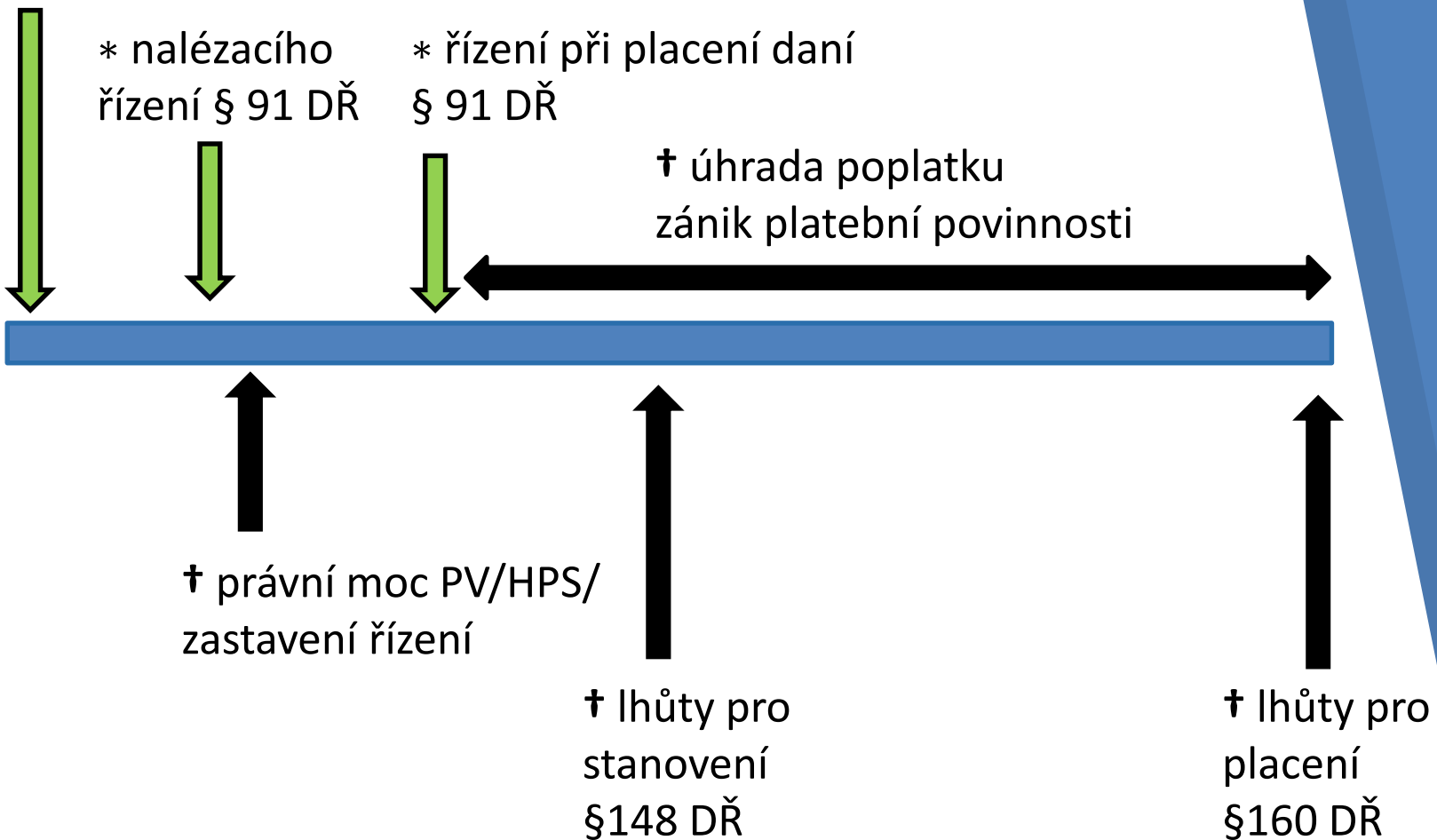
- Nalézací řízení (u MP však není doměřovací řízení)
- Řízení při placení daní
- Řízení o mimořádných a dozorčích opravných prostředcích

Stručný úvod do daňového řízení

* daňové povinnosti

§3 DŘ

Ohlášení § 14a ZMP (stručné shrnutí)

Účelem ohlášení je získat informace důležité pro výkon správy místní poplatků.

- U MP neprobíhá registrační řízení dle DŘ.
- U MP se nepodává daňové tvrzení dle DŘ.

Obce mohou zveřejnit formulář, který usnadňuje práci poplatníkům i úředním osobám.

- Poplatníci jej nemusí povinně využívat.
- Pozor na obsahovou správnost/určitost/srozumitelnost.

Ohlášení § 14a ZMP (stručné shrnutí)

Obsah ohlášení:

Identifikace poplatníka (zejména jméno, příjmení, **obecný identifikátor dle § 130/3 DŘ** atd.).

Bankovní účty (i zahraniční), souvisí-li předmět poplatku s podnikatelskou činností.

Údaje rozhodné pro stanovení poplatku.

Zmocněnce pro doručování v tuzemsku u poplatníků mimo EU a státy s preferenčním režimem.

Lhůta pro podání ohlášení → musí být stanovena v OZV.

Lhůta pro ohlášení změnu údajů → do 15 dnů, od roku 2020 ji může obec v OZV prodloužit.

Ohlášení § 14a ZMP

Kdy není třeba podávat ohlášení:

- Obec může povinnost podat ohlášení vyloučit v OZV (novela ZMP od roku 2020).
- Neohlašují se údaje (jejich změna), které může správce poplatku automatizovaným způsobem zjistit z rejstříků nebo evidencí, do nichž má zřízen automatizovaný přístup. Okruh těchto údajů zveřejní (= **má povinnost zveřejnit**) správce poplatku na své úřední desce. (novela ZMP od roku 2020)

Ohlášení § 14a ZMP

Ještě někdy není třeba podávat ohlášení?

- Neohlašují se další údaje, které má obecní úřad u stávajících poplatníků vždy nutně k dispozici?

Je třeba ohlašovat např. pro osvobození **věk poplatníka**, zná-li správce daně obecný identifikátor fyzické osoby?

Lze výkladem dospět k závěru, že se tento údaj ohlašuje/neohlašuje?

Co je podle Vás smysl a účel ohlášení?

Vzpomenete si na nějaké zásady, které by nám při tom mohly pomoci?

Vyměření daně (poplatku)

Opakování z obecné části DŘ:

Jak zjistit skutečnosti rozhodné pro stanovení výše poplatku?

Jak tyto skutečnosti využít?

Vyměření daně (poplatku)

Základem § 11 ZMP + subsidiárně DŘ (zejména obecná část, z Hlavy IV. Nalézací řízení se použije jen minimum):

- Jsou-li poplatky zaplacený včas a ve správné výši, nevyměřují se (neuplatní se § 140/1 DŘ).
- Nebudou-li poplatky zaplacený **poplatníkem/plátcem včas nebo ve správné výši**, vyměří mu obecní úřad poplatek platebním výměrem nebo hromadným předpisným seznamem (§ 11 odst. 1 a 2 ZMP).

Vyměření daně (poplatku)

Včas nezaplacené nebo neodvedené poplatky nebo část těchto poplatků může správce poplatku **zvýšit až na trojnásobek (§ 11 odst. 3 ZMP):**

- Správce poplatku musí zvýšení řádně odůvodnit. (rozsudek NSS 9 Afs 60/2013)
- Obec může upravit kritéria pro zvýšení upravit ve vyhlášce (nález ÚS Pl. ÚS 9/10) x **od 1. ledna 2020 taxativní výčet v § 14 ZMP.**

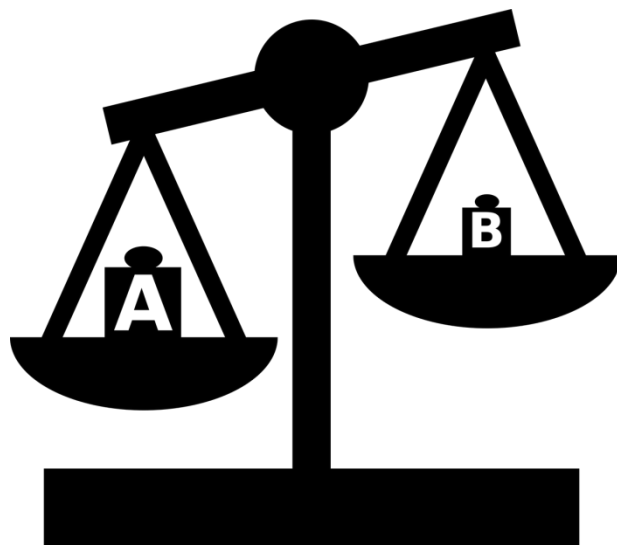
+ Speciální úprava § 11/4 ZMP u hmotnostního a objemového základu poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci

Vyměření daně (poplatku)

Judikatura dovodila, že poplatek je třeba vyměřit i v následujícím případě:

- Správce poplatku je povinen vydat platební výměr také **před uplynutím lhůty splatnosti**, pokud
- poplatník v rámci lhůty pro splnění ohlašovací povinnosti **vyslovil nesouhlas** s poplatkovou povinností a
- **požádal o vydání** platebního výměru (usnesení NSS Afs 68/2012).

Vyměření daně (poplatku)

Jak řešit další situace (dle metodického doporučení MF č. j. 26/ 17 986/2011 – 262):

- Zaplaceno ve správné výši, ale pozdě - platební výměr vydat, pokud poplatník nezaplatil do vypravení rozhodnutí, jinak jej založit do spisu (**postup inspirovaný § 140 DŘ – viz dále**).
- Zaplaceno v nesprávné výši, ale včas - platební výměr vydat a vyměřit rozdíl.
- Zaplaceno ve správné výši a včas, ale daňový subjekt nesplnil ohlašovací povinnost - výzva k součinnosti.
- Nesplněna ohlašovací povinnost a nezaplaceno - výzva ke splnění ohlašovací povinnosti, pak platební výměr vydat.

Vyměření daně (poplatku)

Konkludentní vyměření u MP (§ 140 DŘ) - je někdy možné?

Vyměřovaná daň se neodchyluje od daně tvrzené. Je nerozhodné, zda daňový subjekt daň uhradil.

Ombudsman: V poplatkovém řízení lze postup podle § 140 DŘ přiměřeně použít za následujících podmínek:

- poplatník uhradí poplatek po lhůtě (před vydáním platebního výměru)
- vyměřovaný poplatek se shoduje s údaji v ohlášení, případně skutečností známých z úřední povinnosti
- z jiných úkonů poplatníka současně nevyplývá, že s povinností platit poplatek nesouhlasí.

Závěrečná zpráva VOP sp. zn. 5935/2017/VOP, dostupná na <https://eso.ochrance.cz>

Vyměření daně (poplatku)

Proč vyměřovat (vydávat platební výměr)? K čemu slouží?

- Vydáním platebního výměru (nebo hromadného předpisného seznamu) obec získá exekuční titul.
- Vydáním platebního výměru (nebo hromadného předpisného seznamu) je najisto postavená poplatková povinnost.
- Poplatník získává možnost procesní obrany (podání odvolání).

Vyměření daně (poplatku)

Jaká další pravidla je třeba dodržet:

- Uložit stejnou povinnost lze ze stejného důvodu témuž příjemci rozhodnutí pouze jednou (§ 101 odst. 4 DŘ).
- Zásada spravedlivého procesu ne bis in idem (ne dvakrát v téže věci), zásada *litispēndence* (překážka zahájeného řízení), *res iudicata* (překážka věci rozhodnuté).
- Totožnost věci = totožný předmět řízení a totožní příjemci rozhodnutí.
- Překážka věci rozhodnuté je negativní podmínkou řízení, správce poplatku k ní musí přihlížet z úřední povinnosti a je důvodem pro zastavení řízení (§ 106 odst. 1 písm. d DŘ).

Vyměření daně (poplatku)

Náležitosti platebního výměru či hromadného předpisného seznamu stanovuje § 102 DŘ.

- Lze vycházet ze zveřejněných vzorů MF či krajských úřadů.
- Může obec nemůže zavést vlastní způsoby vyměření poplatku (náleží ÚS Pl. ÚS 6/09). Nelze vydat dodatečný platební výměr.
- Rozhodnutí musí obsahovat odůvodnění → **rozhodnutí bez řádného odůvodnění je tzv. nepřezkoumatelné** – jde o nezákonné rozhodnutí.
- Za odůvodnění se považuje i zpráva o daňové kontrole, případně protokol o projednání výsledku postupu k odstranění pochybností.

Vyměření daně (poplatku)

Rozhodnutí o poplatku → deklaratorní povaha, existence poplatkové povinnosti vyplývá ze ZMP + OZV.

Rozhodnutí o zvýšení poplatku → konstitutivní povaha, správce poplatku aplikuje správní uvážení.

Obecní úřad vyměří poplatek i jeho zvýšení v jediném rozhodnutí → **smíšená povaha**.

Vyměření daně (poplatku)

Důležité milníky:

- Vydání rozhodnutí (§ 101 odst. 2 DŘ) = okamžik, kdy byl učiněn úkon k jeho doručení. **Vydané rozhodnutí je pro správce daně vnitřně závazné – lze je změnit pouze formalizovanou cestou.**
- Oznámení rozhodnutí (§ 101 odst. 6 DŘ) = doručení rozhodnutí nebo jiný zaprotokolovaný způsob seznámení příjemce s obsahem rozhodnutí. **Oznámené rozhodnutí je účinné.**
- **Nabytí právní moci rozhodnutí (§ 103 odst. 1 DŘ) = účinné rozhodnutí, proti kterému se již nelze odvolat.**
- **Nabytí vykonatelnosti rozhodnutí (§ 103 odst. 2 DŘ) = rozhodnutí, proti němu nelze odvolat, nebo jestliže odvolání nemá odkladný účinek, a uplynula-li lhůta k plnění, pokud byla stanovena.**

Poplatek je **splatný do 15 dnů ode dne právní moci platebního výměru.** (§ 139 odst. 3 DŘ)

Vyměření daně (poplatku)

Vyměřit lze na jeden pokus?

Pokud správce poplatku chce zvýšit poplatek, musí tak učinit v jednom rozhodnutí společně s vyměřením poplatkové povinnosti.

Pokud poplatník uhradí poplatek po lhůtě splatnosti, ale před vydáním platebního výměru, může správce poplatku zvýšit poplatek?

+ výjimka § 11/4 ZMP

Lhůta pro stanovení daně

Vyměřit poplatek je možné pouze v rámci **lhůty pro stanovení daně (§ 148 DŘ)**.

- Slouží pro zajištění právní jistoty daňových subjektů (poplatníka či plátce) i správců daně.
- V průběhu lhůty lze měnit poslední známou daň (poplatek) **ve prospěch daňového subjektu i v jeho neprospěch**. Po jejím uplynutí je již nezměnitelná.
- Jedná se o prekluzivní lhůtu – **po jejím marném uplynutí pravomoc správce daně vyměřit daň (poplatek) zaniká**. Úřad je povinen k jejímu uplynutí přihlédnout z úřední povinnosti! Stejně tak musí učinit i soud v soudním řízení.
- Do uplynutí prekluzivní lhůty musí být **daň (poplatek) stanovena pravomocně** - v jejím rámci musí ukončeno i případné odvolací řízení.

Lhůta pro stanovení daně

- Začíná běžet **splatností** poplatku.
- Základní délka lhůty pro stanovení daně je **3 roky**.
Různými úkony je možné ji prodloužit až na 10 let.
Výčet těchto úkonů v DŘ je taxativní. Pro oblast
místních poplatků jsou však použitelné jen některé.

**Úkony
prodlužující
běh lhůty
o 1 rok
(§148/2 DŘ)**

**Úkony
přerušující
běh lhůty
(§ 148/3 DŘ)**

**Úkony
stavící běh
lhůty
(§148/4 DŘ)**

Lhůta pro stanovení daně

Lhůta pro stanovení daně se prodlužuje o 1 rok, pokud v posledních 12 měsících před uplynutím dosavadní lhůty pro stanovení daně došlo k:

- oznámení rozhodnutí o stanovení daně (tj. platebního výměru nebo hromadného předpisného seznamu),
- zahájení řízení o mimořádném opravném nebo dozorčím prostředku (tj. podáním návrhu na povolení obnovy řízení, vydáním rozhodnutí, jímž se nařizuje obnova nebo přezkum rozhodnutí),
- oznámení rozhodnutí ve věci opravného nebo dozorčího prostředku,
- oznámení rozhodnutí o prohlášení nicotnosti rozhodnutí o stanovení daně.

Lhůta pro stanovení daně

Byla-li před uplynutím lhůty pro stanovení daně **zahájena daňová kontrola, běží lhůta pro stanovení daně znovu** ode dne, kdy byl tento úkon učiněn.

Lhůta pro stanovení daně **neběží po dobu:**

- řízení, které je v souvislosti se stanovením daně vedeno před správním soudem a před Ústavním soudem,
- řízení o otázce, o níž je příslušný rozhodnout soud a která je nezbytná pro správné stanovení daně,
- od zmeškání odvolací lhůty proti rozhodnutí o stanovení daně až do oznámení rozhodnutí o jejím navrácení v předešlý stav,
- od marného uplynutí úložní doby až do dne doručení rozhodnutí, kterým je prohlášena neúčinnost doručení rozhodnutí vydaného v nalézacím řízení

Lhůta pro stanovení daně

Pravidla pro počítání času (§ 33 odst. 1, 4 DŘ):

- Lhůta stanovená podle let počíná běžet dnem, který následuje po dni, kdy došlo ke skutečnosti určující počátek běhu lhůty, a **končí uplynutím toho dne, který se svým pojmenováním nebo číselným označením shoduje se dnem, kdy započal běh lhůty**. Není-li takový den v měsíci, případně poslední den lhůty na jeho poslední den.
- Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den; to neplatí, jde-li o lhůtu určenou v kratších časových jednotkách, než jsou dny.

+ Opakování ze základních zásad:

Na poplatkové řízení se vztahují zásady rychlosti a efektivity. Správce daně by měl proto poplatek vyměřit bezodkladně poté, co má pro jeho vyměření shromážděné podklady.

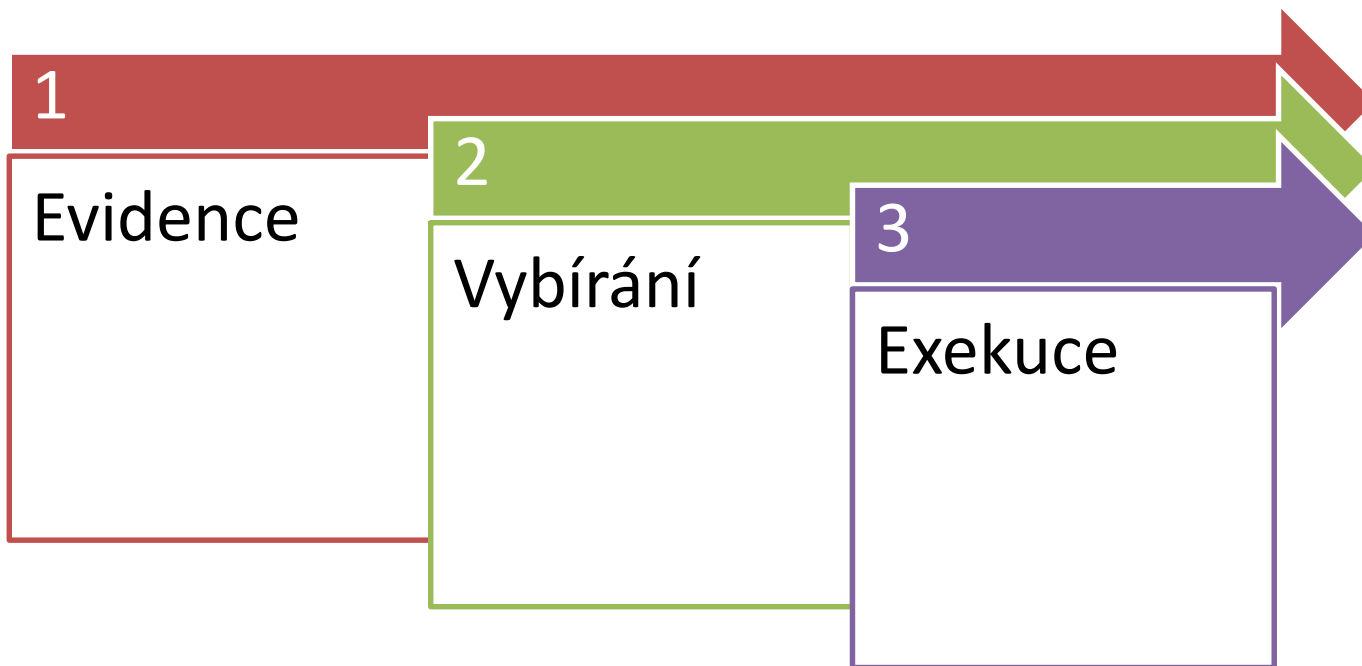
2

Evidence daní

- Obecná východiska
- Evidence daní
- Nedoplatek + odpis nedoplatku pro nedobytnost
- Pořadí úhrady daně
- Přeplatek + vratitelný přeplatek

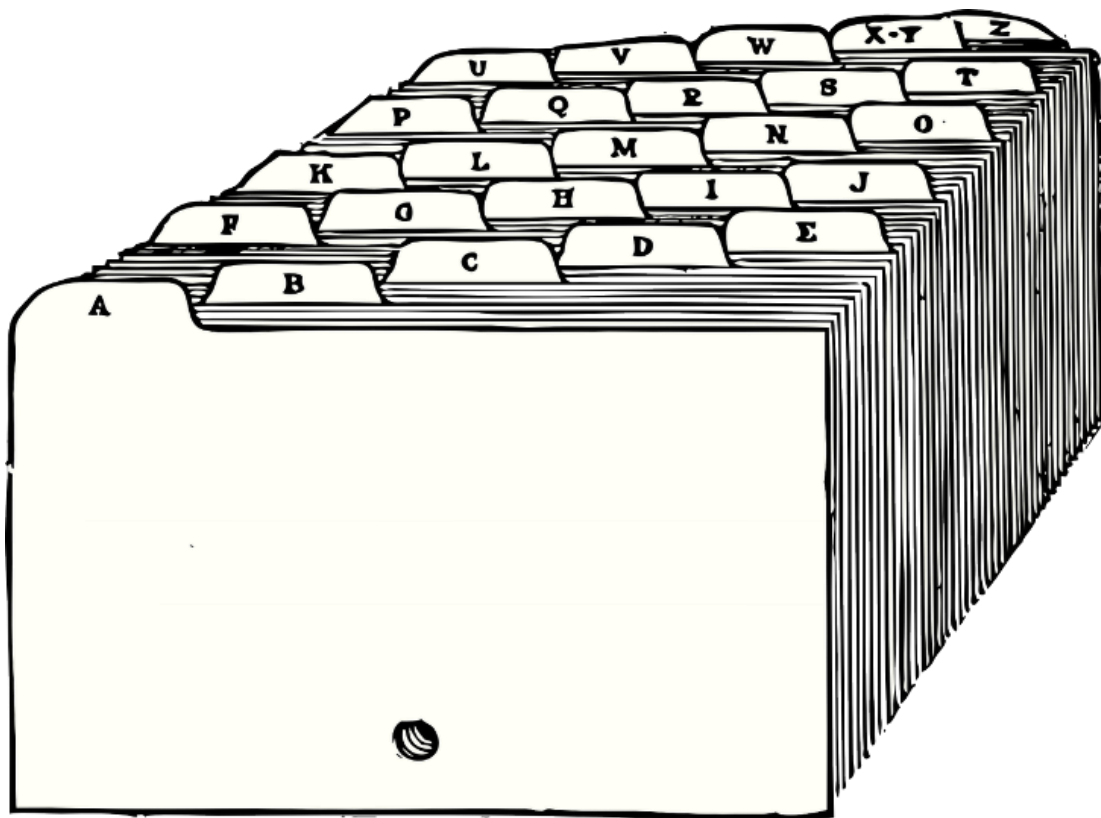
Obecná východiska

- § 175/3 DŘ: Správce daně je při vymáhání nedoplatku příslušný i k jeho vybrání.
- Srov. § 106 odst. 3 správního řádu: Pro exekuci, vybírání a evidenci peněžitých plnění se uplatní postup pro správu daní. (např. správa pokut)

Evidence daní

Evidence daní

Předmětem evidence daní je:

- zaznamenávání vzniku, stanovení, splnění, popřípadě jiného zániku daňových povinností
 - daňová povinnost vzniká okamžikem, kdy nastaly skutečnosti, které jsou podle zákona předmětem daně, nebo skutečnosti tuto povinnost zakládající (§ 3 daňového řádu) x tehdy ji ale ještě **NELZE** do evidence zaznamenat → zaznamenává se až **kompletní daňová povinnost (=známe její výši)**
 - **Komentářová literatura: k předpisu daně může dojít nejdříve v den její splatnosti.**
- a z toho vyplývajících **přeplatků, nedoplatků** a případných převodů,
- evidovaných na **osobních daňových účtech.**

Evidence daní ≠ účetnictví

Evidence daní

Osobní daňové účty

- vedeny pro jednotlivé daňové subjekty odděleně za každý druh daně (poplatku – např. poplatek za psa, poplatek za komunální odpad atd.).
- Informace na osobních daňových účtech jsou neveřejné → daňový subjekt má však právo do nich nahlížet (§ 66 odst. 1 DŘ):
 - Má právo pořídit si výpisy či potvrzení skutečností uvedených na osobních daňových účtech (§ 67 odst. 3 DŘ).
 - Má právo nechat si vystavit potvrzení o stavu jeho osobního daňového účtu (§ 151 DŘ).
- Přehled osobních daňových účtů ostatní správci daně (= ti, za které to nezajišťuje MF) **zveřejní dle § 56/2 DŘ (informační povinnost).**

Evidence daní

Údaje v evidenci musejí být prováděny průkazným způsobem:

- Musí být možná vnitřní i vnější kontrola (daňový subjekt, KÚ, VOP atd.).
- Existují-li v evidenci nesrovnalosti, může daňový subjekt podat námitku (§ 159 DŘ).
- Údaje jsou do evidence zaznamenávány na základě předpisných, odpisných, platebních a opravných dokladů (§149/4 DŘ).
- Doklady musejí být potvrzeny odpovědnou úřední osobou → musí být patrné, kdo nese za jejich správnost odpovědnost.

Evidence daní

Kontrola

- Povinnost periodicky kontrolovat správnost evidence:
 - Měsíční → správnost evidence osobních daňových účtů měsíčně odsouhlasí správce daně podle dokladů, které obdrží od poskytovatele platebních služeb, popřípadě dalších dokladů o provedení platby (§ 149/5 DŘ).
 - Roční → Roční uzavření záznamů následuje po uzávěrcce posledního měsíce kalendářního roku a výsledné částky se přenesou jako počáteční zůstatky na osobních daňových účtech v následujícím kalendářním roce (149/6 DŘ).

Vedle toho je však možné nastavit například i další systém vnitřní kontroly.

Evidence daní

Potvrzení o stavu osobního daňového účtu (§ 151 DŘ)

- Vydává se na žádost.
- Jedná se o formální doklad, kterým lze prokázat existenci, resp. neexistenci případných nedoplatků u správce daně.
- Nejedná se o rozhodnutí (přiměřeně se použijí ustanovení § 102 odst. 1 DŘ a § 104 odst. 1. DŘ).
- Daňový subjekt se může proti nesprávnostem v potvrzení bránit námitkou.
- Z potvrzení o stavu osobního daňového účtu musí být patrný původní den splatnosti, popřípadě náhradní den splatnosti, jednotlivých daní.
- Vydání potvrzení je zpoplatněno částkou 100 Kč.

Evidence daní

Evidence daní a GDPR?

- Správce daně může zpracovávat osobní údaje a jiné údaje, jsou-li potřebné pro správu daní, a to jen v rozsahu, který je nezbytný pro dosažení cíle správy daní (§ 9 odst. 3 DŘ).

Kdy lze údaje z evidence vymazat?

- DŘ mezní lhůtu nestanoví → dle komentářové literatury je možné dovodit, že k výmazu údajů může dojít po uplynutí lhůty pro placení daně (= jejím uplynutím zaniká právo daň vybrat).

Evidence daní

Debetní a kreditní strana osobního daňového účtu

Debetní strana

„má dáti“

předpisy daní,
jejich opravy,
odpisy nedoplatků

Kreditní strana

„dal“

platby a vratky

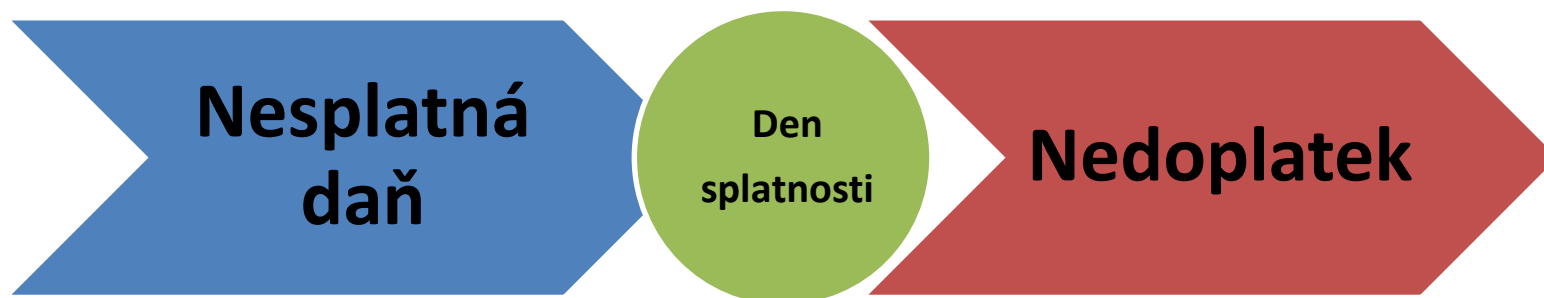
- + oddělená evidence nedobytných nedoplatků (§150/3DŘ)
- + depozitní účet pro vymožené částky (§150/5 DŘ)
- + depozitní účet pro dobrovolně uhrazené částky (§150/6 DŘ)

Nedoplatek (§ 153 DŘ)

Debetní strana > kreditní strana

- Neuhrazená daň, u které již uplynul den splatnosti.
- Neuhrazené příslušenství daně, u kterého již uplynul den splatnosti.

Nedoplatek

- Vymahatelný nedoplatek x Nevymahatelný nedoplatek
→ Dlužná daň zůstává nedoplatkem i v případě, že je stanovena náhradní lhůta splatnosti (§ 139 odst. 3 DŘ), do jejího uplynutí je však nevymahatelná.
→ Nedoplatkem zůstává dlužná částka i tehdy, pokud je povoleno její posečkání, i v tomto případě je však nevymahatelná (§ 181/2 písm. c) DŘ)
- Daňový subjekt se stává dlužníkem (§ 176/2 písm.c) DŘ)

„Terminologický můstek“ k jiným právním předpisům
(insolvenčnímu řízení):

Daňový dluh poplatníka =
daňová pohledávka veřejného rozpočtu

Nedoplatek

Vyrozumění (§ 153/3 DŘ)

- Do 2021 - Správce daně **může daňový subjekt vhodným způsobem vyrozumět** o výši jeho nedoplatků a upozornit jej na následky spojené s jejich neuhrazením.
- Správce daně **NEmůže postupovat zcela libovolně** → až na odůvodněné výjimky by tak správce poplatku měl vždy učinit (např. 5914/2014/VOP nebo 537/2019/VOP, obdobně KS v HK sp. zn. 31 Af 4/2013 nebo NSS 7 Afs 37/2018-51).
- Naopak vyrozumění není třeba zpravidla tehdy, pokud hrozí, že se dlužník „zbaví“ majetku, z okolností případu zřejmé, že je dlužník s danou situací srozuměn, nebo pokud se jedná o "notorického" dlužníka.
- **Vyrozumění může být neformální** – telefon, email, obyčejná zásilka atd. → pozor však na daňovou mlčenlivost.

Nedoplatek

Vyrozumění (§ 153/3 DŘ)

- Od 2021 změna - **Správce daně tak učiní vždy, jedná-li se o nedoplatek, který má být poprvé vymáhán**; to neplatí, byl-li daňový subjekt o nedoplatku již dříve vyrozuměn, hrozí-li nebezpečí z prodlení nebo by vyrozumění bylo zjevně neúčelné.
- **Dle důvodové zprávy:**
 - Daňová exekuce by neměla být pro daňový subjekt překvapivým krokem. Výzva je varováním, že je zde poslední prostor pro dobrovolnou úhradu před zahájením exekuce.
 - Vyrozumění není nezbytné, pokud již byl DS jednou vyrozuměn – např. i prostřednictvím platebního výměru i tehdy změnila-li se výše nedoplatku (↑ ↓)

Jak je to v případě hromadného předpisného seznamu?

Odpis nedoplatku pro nedobytnost (§158 DŘ)

Správce daně odepíše nedobytný nedoplatek, tj. nedoplatek:

- který byl bezvřsledně vymáhán, nebo jehož vymáhání by zřejmě nevedlo k výsledku, anebo u něhož je pravděpodobné, že by náklady vymáhání přesáhly jeho vřtěžek (zásada hospodárnosti), nebo
- jehož vymáhání je spojeno se zvláštními nebo nepoměrnými obtížemi (dle DZ např. majetek se nachází jen v zahraničí).

Tyto skutečnosti musí být dostatečně průkazně a spolehlivě prokázány.

Odpisem dochází pouze k vnitřní změně v evidenci, která se navenek neprojevuje = daňový subjekt ji nezjistí.

Odpisem nedoplatek nezaniká → zaniká až uplynutím lhůty pro placení daně.

Předání vymáhání soudnímu exekutorovi není podmínkou pro odpis nedoplatku pro nedobytnost!

Pořadí úhrady daně

- Pořadí úhrady daně je závazně stanoveno DŘ → **poplatník ani správce daně se od něj nemohou odchýlit.**
- Obecné pravidlo (§ 152/1 DŘ): Úhrada na ODÚ se použije na **úhradu splatných daňových pohledávek** následovně:
 - a) nedoplatky na dani a splatná daň,
 - b) nedoplatky na příslušenství daně,
 - c) vymáhané nedoplatky na dani,
 - d) vymáhané nedoplatky na příslušenství daně.
- Speciální pravidlo pro exekuci (§ 152/2 DŘ) + speciální pravidlo pro insolvenční řízení (§ 152/3 DŘ)
- Společné: Úhrada se použije **nejdříve na splatné daňové pohledávky s dřívějším datem splatnosti** (§ 152/4 DŘ).

Přeplatek (§ 154 DŘ)

Debetní strana < kreditní strana

- Přeplatek se převede na úhradu nedoplatku téhož daňového subjektu na jiném ODÚ
 - výjimka odůvodněný předpoklad vzniku daňové povinnosti („předčasná“ platba daně) – vypuštění lhůty 10 dní
 - to neplatí, pokud o převedení DS požádá
- Jsou-li nedoplatky evidovány na více ODÚ, upřednostní se → úhrada nákladů řízení a zbylý přeplatek použije na úhradu nedoplatků postupně podle jednotlivých pravidel bez ohledu na to, na jakém osobním daňovém účtu se nacházejí.
- Přeplatek se převede na úhradu nedoplatku téhož daňového subjektu u jiného správce daně → **Ize využít i v MP, nebude neobvyklé, že poplatníci mají přeplatky na dani z příjmů.**

Přeplatek

Přeplatek od jiného správce daně (§154 odst. 4 DŘ)

- Správce daně = jakýkoli orgán veřejné moci, který při inkasu peněžitého plnění (daně), postupuje podle DŘ.
- Přednost mají vždy nedoplatky u původního správce daně.
- Podmínkou je včas podat žádost (ideálně před vystavením příkazu k vrácení vratitelného přeplatku, nejpozději do jeho vrácení):
 - Žádost má mít náležitosti podání (§ 70/3 DŘ), zpravidla elektronická.
 - Povinnou přílohou je výkaz nedoplatků (§ 176 odst. 2 DŘ).
 - Žádosti lze vyhovět pokud přeplatek vznikne do 30 dnů ode dne vyžádání.
 - Je-li žádostí více, provede se úhrada v pořadí, v jakém správci daně žádosti došly.

Přeplatek (§ 154 DŘ)

Vratitelný přeplatek (§ 154/2 DŘ):

- Existence přeplatku.
- Neexistence jiných nedoplatků na jiném ODÚ.
- Jiný správce daně nepožádá o převedení přeplatku na úhradu jím evidovaného nedoplatku (§154/4 DŘ).

Vratitelný přeplatek zůstává na ODÚ (správce daně jej nevrací ex offo) → **k jeho vrácení dochází na žádost (§ 155 DŘ) x speciální případy** (přebytek z exekuce § 185 odst. 2 DŘ, zrušení, změny nebo prohlášení nicotnosti rozhodnutí o stanovení daně nebo v důsledku neoprávněného vymáhání § 254 odst. 4 DŘ).

Přeplatek

- Nová úprava § 155, §155a, §155b
- Daňový subjekt může požádat o použití vratitelného přeplatku (**§155 odst. 1 DŘ**):
 - jeho vrácení,
 - na úhradu nedoplatku jiného daňového subjektu u téhož nebo jiného správce daně,
 - o převod na jiný ODÚ u téhož nebo jiného správce daně.
- Správce daně provede „test vratitelnosti“. Přeplatek nižší než 200 Kč (do roku 2021 nižší než 100 Kč) – čeká 60 dní, jestli dosáhne této částky/ vrátí/použije/převeďe jen výjimečně (zásada hospodárnosti).
- Přeplatek se vrací do 30 dní (**§155b DŘ**) od žádosti/ výjimka pokud nedosahuje 200 Kč.

Přeplatek

Žádosti o vrácení, použití nebo převod vratitelného přeplatku správce daně nevyhoví:

- existuje-li odůvodněný předpoklad, že do 1 měsíce ode dne, kdy má být vratitelný přeplatek vrácen, použit nebo převeden, dojde ke vzniku povinnosti uhradit daň na stejném osobním daňovém účtu, nebo
- vznikl-li tento vratitelný přeplatek v důsledku uhrazení daně, která dosud nebyla pravomocně stanovena nebo u které dosud neuplynul náhradní den splatnosti.
- Od roku 2021 změna: Nevyhoví-li správce poplatku žádosti zcela, vydá vyrozumění s poučením o možnosti podat do 30 dní námitku ([159/1 DŘ](#)). (Do 2021 se o žádosti vydávalo rozhodnutí, proti kterému bylo přípustné odvolání.)
- Vratitelný přeplatek zaniká po 6 letech od konce roku, ve kterém vznikl ([od 2021 v § 160a DŘ](#)).

Přeplatek

Přeplatek se vrací:

- ve výši, v jaké byl evidován není-li požadována částka nižší,
- v české měně,
- jedním z následujících způsobů:
 - bezhotovostním převodem na účet určený daňovým subjektem
 - poštovní poukázkou
 - v hotovosti do částky 1000 Kč zveřejní-li správce poplatku, že takový postup umožňuje a za jakých podmínek

3

Placení daní

- Posečkání
- Lhůta pro placení daně
- Vybírání a zajištění daně
- Námitka

Posečkání (splátky) dluhu (§ 156-157 DŘ)

- K posečkání může dojít na žádost/z moci úřední.
- Zákonem stanovené důvody pro posečkání – při jejich splnění **je na posečkání právní nárok.**
- Lhůta pro rozhodnutí o žádosti je 30 dní.
- Lze jej povolit nejdříve ode dne splatnosti, a to i zpětně.
- Pouze na dobu kratší než 6 let (lhůta pro placení daně).
- Povinnost hradit úrok z posečkané částky **se neuplatní (§ 11/4 ZMP)**
- Posečkání je překážkou vedení exekuce
- Správní poplatek 400 Kč – **neplatí se v případě posečkání z moci úřední – řešení pro místní poplatky?**
- Přiměřeně lze využít informační materiály ombudsmana a finanční správy.
- + speciální případ posečkání §175a DŘ – odkladný účinek správní žaloby

Lhůta pro placení daně (§ 160 DŘ)

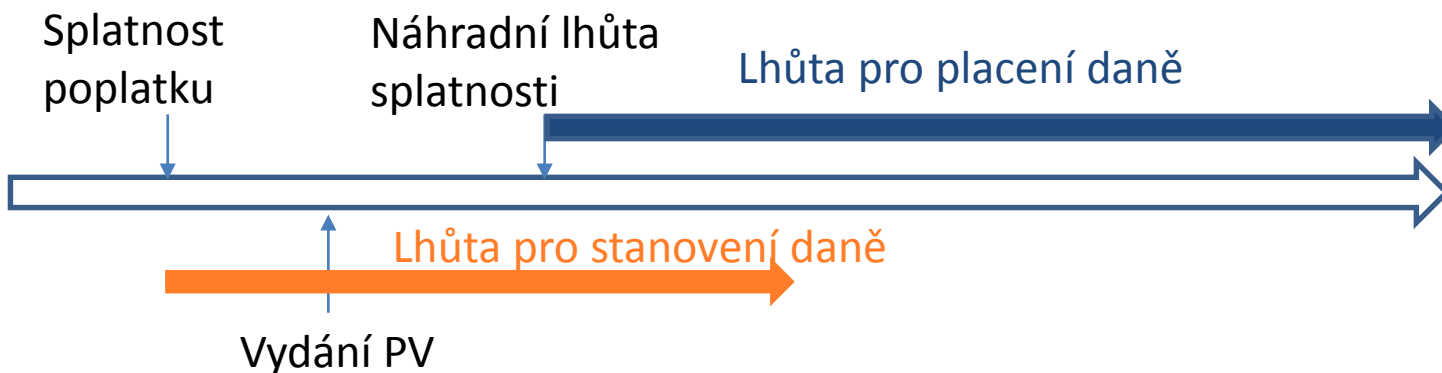
Vymáhat poplatek je možné vybrat a vymáhat pouze v rámci **lhůty pro placení daně**.

- Jedná se o **prekluzivní lhůtu** – po jejím marném uplynutí pravomoc vybrat daň (poplatek) zaniká. Úřad i soud jsou povinni k jejímu uplynutí přihlédnout z úřední povinnosti!
- Za ZSDP – promlčecí charakter, neskončila-li má po 1.1. 2011 prekluzivní charakter ([NSS 1 Afs 14/2012-24](#)).
- **Od 2021 změna začátku běhu lhůty - pouze dnem splatnosti daně** (vypuštěno pravidlo ode dne náhradní splatnosti daně).
- Základní délka lhůty pro stanovení daně je **6 let** (§ 160/1 DŘ).
- Různými úkony je možné ji **prodloužit až na 20 let** (§ 160/5 DŘ).
- Speciální úprava platí v případě zřízení zástavního práva, v takovém případě lze daň vybrat a vymáhat **do 30 let po jeho zápisu** (§ 160/6 DŘ).

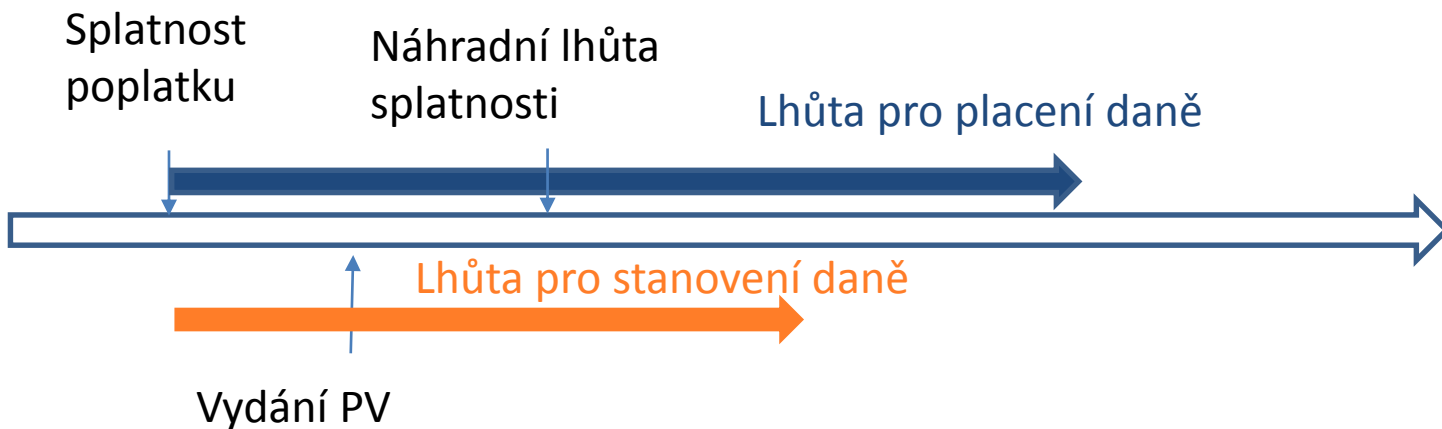

Lhůta pro placení daně (§ 160 DŘ)

Poplatky za roky 2020 a starší

Poplatky za roky 2021 a novější

Lhůta pro placení daně

Výčet úkonů prodlužující běh lhůty pro placení daně v DŘ je taxativní (§ 160/3 a 4 DŘ):

**Úkony přerušující
běh lhůty
(§ 160/3 DŘ)**

**Úkony stavící běh
lhůty
(§160/4 DŘ)**

Lhůta pro placení daně

Úkonem přerušujícím běh lhůty pro placení daně je:

- a) pravomocné stanovení daně,
- b) zahájení exekučního řízení podle tohoto nebo jiného zákona,
- c) zřízení zástavního práva, nebo
- d) oznámení rozhodnutí o posečkání nebo rozhodnutí, kterým se mění stanovená doba posečkání.

Přerušení běhu lhůty = lhůta pro placení daně běží znovu ode dne, v němž byl tento úkon učiněn.

Lhůta pro placení daně

Lhůta pro placení daně neběží po dobu:

- a) vymáhání daně soudem nebo soudním exekutorem,
- b) přihlášení daňové pohledávky do insolvenčního řízení nebo do veřejné dražby,
- c) uplatnění pohledávky za majetkovou podstatou u osoby s dispozičními oprávněními během insolvenčního řízení,
- d) posečkání úhrady daně dle § 157a,
- e) odkladu daňové exekuce odložené na návrh,
- f) daňové exekuce srážkami ze mzdy, nebo
- g) dožádání mezinárodní pomoci při vymáhání daně.

+ Od 2021 společně nově pravidlo, že lhůta pro placení daně neskončí dříve než lhůta pro stanovení této daně.

Vybírání daně

Způsob placení daně (§ 163 DŘ)

- Daň se platí v české měně. Je-li poukázána v cizí měně, zaeviduje se ve výši, v jaké byla připsána na účet v české měně.
- Lze platit **bezhotovostním převodem, přeplatkem na jiné dani, nebo v hotovosti**:
 1. prostřednictvím poskytovatele platebních služeb nebo poštovním poukazem na příslušný účet správce daně,
 2. úřední osobě pověřené přijímat tyto platby, přičemž součet plateb na všechny druhy daně za jeden daňový subjekt nesmí v průběhu jednoho kalendářního dne u jednoho správce daně přesáhnout částku 500 000 Kč,
 3. šekem, jehož proplacení je zajištěno poskytovatelem platebních služeb,
 4. daňovému exekutorovi, jde-li o platbu při daňové exekuci, a
 5. oprávněné úřední osobě, jde-li o platbu pořádkové pokuty.

+ §14/3 písm. e) ZMP – možnost zavést v OZV další způsob placení a jemu odpovídající den platby poplatku.

Vybírání daně

Den platby (§ 166 DŘ)

- Platba prováděná poskytovatelem platebních služeb nebo provozovatelem poštovních služeb → den, kdy byla připsána na účet správce daně.
- Hotovostní platba → den, úřední osoba platbu převzala.
- Platba prováděná platební kartou (obdobně) → den zadáním příkazu.
- Platba přeplatkem na jiném účtu → den, kdy došla žádost daňového subjektu správci daně (§ 155/6 DŘ)/ den po dni vzniku přeplatku (§154/5 DŘ)

Vybírání daně

- Daňový subjekt je povinen uvést, na kterou daň je platba určena → musí uvést **správné číslo účtu a správný variabilní symbol (rodné číslo, IČO)** (§164/1 DŘ).
- Správce daně přijme každou platbu, i od jiného subjektu (§164/4 DŘ).
- Vrácení platby tomu, kdo ji za daňový subjekt uhradil, není až na výjimky přípustné (§165 odst. 2 DŘ).

Zajímavost: Platba omylem zasláná na účet soukromého subjektu blokovány daňovou exekucí není platbou daně (resp. poplatku) (5431/2015/VOP).

Vybírání daně

Nejasná platba

- Platba vykonaná bez dostatečného označení (§ 164/2 DŘ) – víme kdo, nevíme za co.
 - Bez vyjasnění účelu platby nelze dospět k závěru, že je poplatník v prodlení – nelze vyměřit zvýšení (přiměřeně NSS 9 Afs 149/2013-33).
 - Správce daně ji zaeviduje na účtu nejasných plateb a vyzve daňový subjekt, aby ji vyjasnil.
- Platba bez jednoznačně identifikovaného subjektu (§164/3 DŘ) – nevíme ani kdo (platba bez variabilního symbolu, bez čitelného jména a příjmení, ze zrušeného účtu).
 - Opatření k identifikaci?

Platba, která není identifikována do 6 let od konce roku, ve kterém byla přijata, se stává příjmem rozpočtu správce daně.

Vybírání daně

Platba provedená zřejmým omylem

Lze ji vrátit pokud je prokázán zřejmý omyl a

- poskytovatel platebních služeb/provozovatel poštovních služeb požádá nejpozději v den, kdy platba daně byla připsána na účet správce daně; v případě pozdější žádosti pouze tehdy, eviduje-li vratitelný přeplatek.
- v případě žádosti jiné osoby platila obdobná pravidla → předmětem výkladu [NSS \(6 Afs 264/2019 – 34, 1 Afs 59/2019 - 36\)](#).

Od 2021 změna:

- Zpřísnění pravidel pro vrácení.
- Stanovení mezní lhůty 1 roku pro podání žádosti.

Zajištění daně

Přehled zajiřřovacích institutů:

- Zajiřřovací příkaz (§ 167-169 DŘ),
- Zástavní právo (§ 170 DŘ),
- Ručení zákonné (§ 171 až 172 DŘ),
- Ručení dobrovolné (§ 173 DŘ),
- Zálchy (§ 174 DŘ).

Vyuřřili jste někdy některého ze zajiřřovacích institutů?

Kdy by to podle Váš přicházelo v úvahu?

Námitka (§ 159 DŘ)

- Prostředek obrany **proti úkonu správce daně při placení daní** (nejde-li o rozhodnutí, proti kterému se lze odvolat):
 - Podává se ve 30 denní lhůtě.
 - U správce daně, který úkon provedl.
 - Nemá devolutivní ani odkladný účinek.
 - Správce daně o námitce vydá rozhodnutí, neodůvodňuje se pouze rozhodnutí plně vyhovující.
 - Proti rozhodnutí o námitce, nelze uplatnit opravné prostředky.
 - K DŘ do 2021: Námitka není řádným opravným prostředkem, který je nutno vyčerpat před podáním správní žaloby (RS NSS 1 Afs 271/2016-53).

Námitka (§ 159 DŘ)

- Změny od 2021:
 - Poučení o námitce v rozhodnutí, proti kterému nelze podat odvolání (př. exekuční příkaz) (§ 102/1 písm. f) DŘ)
 - Vyrozmívá-li správce daně osobu zúčastněnou na správě daní o úkonu při placení daní, proti němuž lze uplatnit námitku, poučí ji současně o možnosti jejího uplatnění (§159/1 DŘ).
 - Prostřednictvím námitky lze brojít proti nečinnosti správce daně při placení (§159/6 DŘ).

Námitka **proti úkonu**

NENÍ řádným opravným
prostředkem

Námitka **proti rozhodnutí**

JE řádným opravným
prostředkem (§ 159/5 DŘ)

4

Způsoby vymáhání

- Obecná východiska, exekuční titul
- Nařízení daňové exekuce
- Kde získat informace o majetku
- Odklad a zastavení daňové exekuce
- Exekuční náklady
- Daňová exekuce postižením majetkových práv
- Vztah k insolvenčnímu řízení

Obecná východiska

- Je povinností daňového subjektu zaplatit daň řádně a včas
→ pokud tak neučiní, porušuje své povinnosti.
- Správce poplatku musí činit kroky k zajištění úhrady daně
→ nemůže rezignovat na její vymáhání.
- Musí však postupovat **s respektem k právním normám i principům dobré správy.**
- Exekuce = soubor postupů umožňujících vybrat nedoplatky na dani i proti vůli daňového subjektu.
- Cílem exekuce naopak není „trestat“ dlužníka.

Obecná východiska

Dlužné daně (poplatky) lze vymáhat:

- v daňové exekuci,
- prostřednictvím soudního exekutora,
- přihlášením do insolvenčního řízení,
- přihlášení do veřejné dražby.

Způsob vymáhání nedoplatku lze zvolit pouze takový, aby **výše nákladů poplatníka spojených s vymáháním nebyla ve zjevném nepoměru k výši nedoplatku.**

Porušení této povinnosti je nezákonným zásahem (NSS 8 As 143/2014-47). Nedodržení § 175 DŘ je důvodem pro zastavení exekuce (NS 20 Cdo 1766/2019).

Subsidiární použití OSŘ (§ 177 DŘ) x pravomoci správce daně upravuje výlučně DŘ.

Obecná východiska

Zjevný nepoměr nákladů a nedoplatku

- Existuje již řada soudních rozhodnutí.
- NSS 8 As 143/2014-47 - vymáhání částky 2500,- Kč s náklady potenciálně ve výši 7865 Kč **jsou ve zjevném nepoměru.**
- NSS 7 As 310/2017-25 - vymáhání částky 5 600 Kč s náklady potenciálně ve výši 7 865 Kč **jsou ve zjevném nepoměru .**
- Existuje i řada rozhodnutí krajských soudů týkající se nižších částek → kde leží konečná hranice zatím nevíme.
- Je třeba zvažovat a poměřovat „**plné náklady**“ **exekuce**, nikoliv jejich sníženou sazbu (7 As 310/2017 nebo 3 AS 206/2017).

Kompletní předávání vymáhací agendy (tedy zcela bez ohledu na výši vymáhaných pohledávek) je v rozporu s právní úpravou.

Exekční titul (§ 176 DŘ)

Exekčním titulem je

- vykonatelný platební výměř,
- vykonatelný hromadný předpisný seznam,
- výkaz nedoplatků sestavený z údajů evidence daní.

Je základním věcným předpokladem nařízení exekuce.

Exekčnímu orgánu obecně nepřísluší přezkoumávat správnost/zákonnost exekčního titulu x soudní judikatura postupem času však dovodila, že **výjimečně lze i v exekuci zpochybnit vykonatelný titul** (např. šikanózní exekční návrh, zjevná nespravedlnost viz Pl. ÚS 9/15, 8 Afs 250/2018-54 atd.)

Exekuční titul

Materiální a formální vykonatelnost exekučního titulu

Materiální vykonatelnost exekučního titulu

- Rozsah a obsah toho, co se má vykonat
 - Kdo je povinným
 - Kdo je oprávněným
 - Lhůta k plnění (§ 177 odst. 1 DŘ + § 261a o. s. ř.)

Formální vykonatelnost exekučního titulu

- Rozhodnutí je účinné
- Nelze se proti němu odvolat/odvolán nemá odkladný účinek
- Uplynula lhůta k plnění (§ 103/2 DŘ)

Exekční titul

Výkaz nedoplatků (§ 176/2 DŘ)

- označení správce daně, který výkaz nedoplatků vydal,
- číslo jednací,
- označení daňového subjektu, který neuhradil nedoplatek,
- údaje o jednotlivých nedoplatcích,
- podpis úřední osoby s uvedením jména a pracovního zařazení a otisk úředního razítka; tuto náležitost lze nahradit kvalifikovaným elektronickým podpisem úřední osoby,
- potvrzení o vykonatelnosti,
- den, k němuž je výkaz nedoplatků sestaven.

Jde o vnitřní doklad správce daně (výpis z evidence daní).

Musí z něj být patrné, jak správce daně k výši vymáhané dlužné daně dospěl (NSS 5 Afs 342/2017-40).

Jeho věcnou správnost lze namítat v exekčním řízení (NSS 9 Afs 52/2015-59).

Nařízení daňové exekuce (§ 178 DŘ)

- Vydáním exekučního příkazu je zahájeno exekuční řízení → není tedy rozhodné, kdy bude exekuční příkaz doručen dlužníkovi.
- Exekuční řízení lze zahájit tehdy, existuje-li **exekuční titul**, **dlužník dosud neuhradil a neuplynula-li lhůta pro placení daně**.

Exekuční příkaz je rozhodnutím (§ 102 odst. 1 DŘ)

Výrok exekučního příkazu dále obsahuje :

- a) způsob provedení daňové exekuce,
- b) výši nedoplatku, pro který je exekuce nařizována,
- c) výši exekučních nákladů (§ 183 odst. 1 a 2 DŘ),
- d) odkaz na exekuční titul.

Nařízení daňové exekuce

Exekuční příkaz se doručuje dlužníkovi a dalším příjemcům tohoto rozhodnutí a nelze proti němu uplatnit opravné prostředky.

- Lze se však bránit podáním námitky (§ 159 DŘ) nebo návrhem na zastavení exekuce (§ 181/2 DŘ).
- Námitka není řádným opravným prostředkem dle SŘS. (RS NSS 1 Afs 271/2016-53).

Pozor! **Od 2021 změna:** Poučení o námitce v rozhodnutí, proti kterému nelze podat odvolání (§ 102/1 písm. f) DŘ) + výslovně v DŘ stanoveno, že námitka je řádným opravným prostředkem (§ 159/5 DŘ)?

Nařízení daňové exekuce

Daňovou exekuci lze provést **pouze těmito způsoby**

- a) srážkami ze mzdy,
- b) příkázáním pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb,
- c) příkázáním jiné peněžité pohledávky,
- d) postižením jiných majetkových práv,
- e) prodejem movitých věcí (**x věci nepodléhající exekuci § 322 OSŘ**), nebo
- f) prodejem nemovitých věcí.

I zde platí **zásada přiměřenosti** (§ 5/3 DŘ) - při vyžadování plnění povinností lze použít jen takové prostředky, které je nejméně zatěžují a ještě umožňují dosáhnout cíle správy daní → subsidiárně se uplatní § 263 a § 264 OSŘ chránící povinného před nevhodně zvolenou exekucí.

Kde získat informace o majetku dlužníka

Povinnost poskytnout informace (dle § 57 DŘ)

- Orgány veřejné moci
- Osoby, které vedou evidenci osob nebo věcí, ... získávají jiné údaje nezbytné pro správu daní.
- Zdravotní pojišťovny
- Banky, spořitelní a úvěrní družstva, platební instituce, ...

→ bezúplatně, na základě žádosti správce daně, v nezbytném rozsahu, nelze-li je získat z vlastní úřední evidence (§ 58/1 DŘ)

→ poskytovány jednotlivě nebo v rozsahu a způsobem dohodnutým mezi jejich poskytovatelem a správcem daně (§ 58/2 DŘ)

→ primárně je třeba pokusit se získat informace od jiných orgánů veřejné moci, teprve poté od ostatních osob (§ 58/3 DŘ)

Kde získat informace o majetku dlužníka

Prohlášení o majetku dle § 180 DŘ

- Nebyl-li /nemohl-li být nedoplatek uhrazen daňovou exekucí příkázáním pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb
- Výzva správce daně k podání prohlášení o majetku
- Lhůta ne kratší než 15 dní
- Poučení o povinnostech spojených s doručením výzvy a případných následcích spojených s nepodáním prohlášení nebo uvedením nepravdivých anebo hrubě zkreslených údajů.

Dle § 227 TZ se dopustí **trestného činu porušení povinnosti učinit pravdivé prohlášení o majetku** → bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta, peněžitým trestem nebo zákazem činnosti.

Kde získat informace o majetku dlužníka

Prohlášení o majetku dle § 180 DŘ

- Dlužník je povinen uvést plné a pravdivé údaje o svém majetku, včetně majetku patřícího do SJM.
- Podpis dlužníka musí být úředně ověřen, lze jej podat i ústně do protokolu nebo prostřednictvím datové zprávy.
- Okruh údajů, které je dlužník povinen uvést stanoví zákon (§ 180/3 DŘ).

Právní jednání dlužníka ohledně majetku po doručení výzvy je **vůči správci daně (až na výjimky) neúčinné (§ 180/6 DŘ)** → následkem je relativní neúčinnost právních úkonů (tj. právní úkon je platný, ale vůči správci daně postrádá právní účinky).

Kde získat informace o majetku dlužníka

Prohlášení o majetku dle § 180 DŘ

- Dlužník není povinen je činit pokud:
 - jej učinil v uplynulých 6 měsících (sdělí pouze změny a doplnění)
 - je vůči němu zahájeno insolvenční řízení,
 - je u dlužníka zavedena nucená správa, dočasná správa nebo správa pro řešení krize, nebo
 - vymáhaný nedoplatek zanikl.

Odklad daňové exekuce (§ 181/1 DŘ)

- Odklad exekuce = **po dočasnou dobu** nebudou realizovány úkony směřující k vymožení dluhu.
- Odložit exekuci lze:
 - na návrh dlužníka nebo z moci úřední (např. § 109/1 písm. c) IZ – po zahájení IŘ nelze exekuci provést),
 - částečně nebo zcela,
 - **zejména** šetří-li se skutečnosti rozhodné pro zastavení daňové exekuce, vyloučení předmětu exekuce ze soupisu věcí nebo podmínky pro posečkání úhrady nedoplatku.
- Nestanoví-li správce daně jinak, právní účinky již provedených exekučních úkonů **zůstávají zachovány**.
- Pominou-li důvody, které vedly k odkladu daňové exekuce, a nedojde-li k jejímu zastavení, **rozhodne** správce daně o pokračování v daňové exekuci.
- Specifická situace v případě odkladu srážek ze mzdy (subsidiárně § 289 OSŘ).

Zastavení daňové exekuce (§ 181/2 DŘ)

Zastavení exekuce - stane-li se exekuce nepřipustnou v průběhu jejího provádění/byla-li nepřipustná v okamžiku nařízení.

Zastavit exekuci lze rozhodnutím:

- na návrh dlužníka nebo z moci úřední,
- částečně nebo zcela,
- z důvodů uvedených v zákoně (§ 181/2 DŘ) → písm. j) je tu jiný důvod, pro který nelze v daňové exekuci pokračovat.

Výčet důvodů pro zastavení exekuce je obdobný jako v OSŘ → lze vycházet ze závěrů civilní judikatury.

Důvody uvedené v §181/2 f) a g) DŘ jsou jedním z projevů procesní ekonomie bránících vynakládání zbytečného úsilí → odpis nedoplatku pro nedobytnost (§158 DŘ).

Zastavení a odklad daňové exekuce

- Správce daně vydá rozhodnutí o zastavení/odložení a pokračování daňové exekuce (§ 181/3 DŘ).
- Rozhodnutí se doručuje všem příjemcům exekučního příkazu.
- Výjimka 1 - Jde-li o částečné zastavení daňové exekuce, doručuje se rozhodnutí pouze dlužníkovi a plátcí mzdy, poskytovateli platebních služeb nebo jinému poddlužníkovi, kterého se částečné zastavení týká.
- Výjimka 2 - Rozhodnutí o zamítnutí návrhu na odložení nebo zastavení daňové exekuce se doručuje pouze navrhovateli.

Proti těmto rozhodnutím nelze uplatnit opravné prostředky → lze podat námitku/ bránit se správní žalobou.

Pozor! **Od 2021 změna:** Poučení o námitce v rozhodnutí, proti kterému nelze podat odvolání (§ 102/1 písm. f) DŘ) + výslovně v DŘ stanoveno, že námitka je řádným opravným prostředkem (§ 159/5 DŘ)?

Exekuční náklady (§ 182 DŘ)

- Placení x hrazení exekučních nákladů:
 - Exekuční náklady **platí** správce daně.
 - Exekuční náklady **hradí** dlužník, pokud daňová exekuce nebyla provedena neoprávněně.
- Exekuční náklady se skládají z:
 - náhrady nákladů **za nařizení daňové exekuce** → 2 % z exekvované částky (nejméně 500 Kč a nejvýše 500.000 Kč), vznikají vydáním exekučního příkazu
 - náhrady nákladů **za výkon prodeje** → 2 % z exekvované částky (nejméně 500 Kč a nejvýše 500.000 Kč), vznikají zahájením dražby/zpeněžením mimo dražbu
 - **náhrady hotových výdajů** vzniklých při provádění daňové exekuce (prodej movitých a nemovitých věcí) → ve skutečné výši.

Exekuční náklady (§ 182 DŘ)

- Exekuční náklady se počítají z vymáhané částky zaokrouhlené na celé stokoruny dolů.
- Exekuční náklady se stanoví:
 - exekučním příkazem (§178/2 písm. c) DŘ – náklady za nařízení exekuce),
 - rozhodnutím (hotové výdaje); proti tomuto rozhodnutí se lze odvolat do 15 dnů ode dne jeho doručení + správce daně je oprávněn zadržet částku v očekávané výši hotových výdajů (§184/1 DŘ).
- Exekuční náklady lze požadovat u téhož nedoplatku jen jednou, tj. bez ohledu na to kolika způsoby byl vymáhán (§183/3 DŘ) → ochrana dlužníka před nesprávně zvoleným způsobem exekuce.
- Přednostní uspokojení exekučních nákladů, úhrada hotových výdajů jako první (§ 184/3 DŘ)

Společná ustanovení k daňové exekuci (§ 185 DŘ)

Daňová exekuce a společné jmění manželů:

- Majetek patřící do SJM/majetek manžela dlužníka = manžel dlužníka má stejné postavení; v pochybnostech se má za to, že majetek patří do společného jmění manželů (movitý a nemovitý majetek)(§ 262a OSŘ, § 179 DŘ).
- Veřejný seznam listin o manželském majetkovém režimu → manželé se jich mohou dovolat vůči třetím osobám.
- Úprava SJM v občanském zákoníku (§ 708 a násl., § 3028/2 NOZ)
 - Daňové pohledávky **vzniklé před 1. 1. 2014** (SOZ) za existence zákonného režimu SJM jsou i po 1. 1. 2014 jeho součástí (KS Ústí nad Labem, sp. zn.15 Af 58/2014 – 40).
 - Po 1.1.2014 jsou součástí SJM pouze převzaté dluhy (§ 710 NOZ) → **nepadají sem daně**.
 - Po 1.1.2014: Vznikl-li dluh jen jednoho z manželů za trvání společného jmění, může se věřitel při výkonu rozhodnutí uspokojit i z toho, co je ve společném jmění (§ 731 NOZ) + pouze do výše podílu na SJM, pokud dluh vznikl před uzavření manželství (§ 732 NOZ)

Daňová exekuce postižením majetkových práv

Systematicky jsou zde zařazeny:

- Srážky ze mzdy (§ 187 – § 189 DŘ)
- Příkázáním pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb (§ 190 DŘ)
- Daňová exekuce příkázáním jiné peněžité pohledávky (§ 191 DŘ)
- Daňová exekuce postižením jiných majetkových práv (§ 192 – 193 DŘ)

Daňová exekuce postižením majetkových práv

Obecná ustanovení (§ 186 DŘ):

- Správce daně ukládá povinnosti dlužníkovi a poddlužníkovi (plátce mzdy, banka), který je oprávněn nakládat s majetkovým právem dlužníka.
- Poddlužník nesmí pohledávku vyplatit dlužníkovi, provést na ni započtení atd. + dlužník si u něj nesmí pohledávku vybrat → příkazy a zákazy jsou součástí exekučního příkazu → doručením dochází k „zabavení práva“
- Správce daně bezodkladně vyrozumí poddlužníka o právní moci exekučního příkazu (vyrozumění se doručuje do vlastních rukou) → právní mocí dochází ke „zpeněžení práva“.

Daňová exekuce postižením majetkových práv

Obecná ustanovení (§ 186 DŘ):

- Nesplní-li poddlužník svou povinnost, má správce daně nárok na její splnění od poddlužníka; tento nárok správce daně uplatní podáním žaloby k soudu (tzv. poddlužnická žaloba) → **nelze jej vynucovat ukládáním pořádkových pokut.**
- Pravomoc rozhodovat poddlužnické spory mají civilní soudy → příslušným je okresní soud (**obecný soud žalovaného § 84 a 85 OSŘ**).
- Poddlužnický spor mezi oprávněným a plátcem mzdy (**§292 OSŘ**), poddlužnický spor mezi oprávněným a poskytovatelem platebních služeb (**§ 311 OSŘ**).
- Žalobu podává správce daně → proti poddlužníku (dlužník není účastníkem- je třeba jej však informovat) → **rozsudek je exekučním titulem (avšak pouze prostřednictvím soudního exekutora, nikoliv v daňové exekuci).**

Daňová exekuce srážkami ze mzdy (§ 187 DŘ + § 276 a násl. OSŘ)

- Mzda, důchod a jim obdobné příjmy jsou chráněny → nelze je postihnout v celém rozsahu, ale pouze srážkami ze mzdy.
- Předmětem exekuce je **mzdová pohledávka** (i do budoucna) vůči plátcí mzdy (= specifický druh exekuce příkázáním pohledávky) → tímto způsobem nelze postihnout již vyplacenou mzdu.
- Je-li exekuční příkaz doručen plátcí mzdy až po vyplacení části měsíční mzdy, nepřihlíží se k provedené výplatě a **srážky se provedou tak, jakoby povinný měl za celý měsíc právo jen na mzdu, která mu ještě vyplacena nebyla** (§ 285 odst. 2 OSŘ).
- Dochází-li k výplatě dlužné mzdy za několik měsíců najednou, je třeba vypočítat srážky za každý měsíc zvlášť (§ 286 OSŘ).

Daňová exekuce srážkami ze mzdy (§ 187 DŘ + § 276 a násl. OSŘ)

Výpočet srážek ze mzdy:

- Srážky se provádějí z čisté mzdy (od mzdy se odečte záloha na daň z příjmů + povinné pojistné).
- Do čisté mzdy se započítávají i čisté odměny za vedlejší činnost.
- Nezapočítává se však do ní náhrada nákladů spojených s pracovním výkonem (zejména při pracovních cestách) → ohledně těchto částek nelze provést ani exekuci příkázáním pohledávky (NSS 21 Cdo 3774/2013 – a to, i když není výslovně z exekuce vyloučena v § 317 až § 319 OSŘ).

Daňová exekuce srážkami ze mzdy (§ 187 DŘ + § 276 a násl. OSŘ)

Výpočet srážek:

- Čistá mzda
- - nezabavitelná částka na dlužníka ve výši 7.872,75 Kč, (tj. tři čtvrtiny součtu životního minima 3.860 Kč a normativních nákladů na bydlení 6 637 Kč).
- - nezabavitelná částka na každou osobu, které musí poskytovat výživné (manžel, dítě x ne pokud je vymáháno jejich výživné), ve výši 2.624,25 Kč (tj. třetina nezabavitelné částky dlužníka).

(viz §278 OSŘ + NV č. 595/2006 Sb. + zákon č. 110/2006 Sb. + zákon č. 117/1995 Sb.)

- Částka překračující 20 994 Kč (tj. dvojnásobek součtu životního minima a normativních nákladů na bydlení), se srazí celá.
- Zbytek se rozdělí se na třetiny. Pro přednostní pohledávky (daně) se srazí dvě třetiny.

Tip: informační leták od ombudsmana Srážky ze mzdy.

Daňová exekuce srážkami ze mzdy (§ 187 DŘ + § 276 a násl. OSŘ)

- V případě plurality se srážky provádějí obecně dle svého pořadí + zákon stanoví výjimky (např. výživné) (§ 280 OSŘ).
- V případě změny plátce mzdy exekuce pokračuje → novému plátcu mzdy správce daně se doručí exekuční příkaz a uloží se mu povinnost, aby pokračoval ve srážkách ze mzdy dlužníka.
- **Důležité! Pořadí zůstává zachováno (§ 187/4 DŘ) →** podmínkou však je, že původní plátce mzdy jím skutečně v den vydání exekučního příkazu ještě byl.
- Proti rozhodnutí o pokračování ve srážkách ze mzdy nelze uplatnit opravné prostředky.

Daňová exekuce srážkami ze mzdy (§ 187 DŘ + § 276 a násl. OSŘ)

- Srážky ze mzdy **nelze zvýšit nad rámec zákona**, a to ani se souhlasem dlužníka (je-li plátců více, je třeba určit jakou část nezabavitelné částky nemají srážet).
- Snížit srážky ze mzdy lze pouze postupem dle § 187/3 DŘ (neuplatní se částečné zastavení exekuce) → **na návrh dlužníka, ze závažných důvodů, na vymezené období.**
- Pominou-li důvody pro snížení správce daně rozhodnutí o snížení srážky zruší.
- Proti těmto rozhodnutím a nelze uplatnit opravné prostředky → lze však uplatnit námitku/ podat správní žalobu (od 2021 změna – námitka jako ŘOP).

Daňová exekuce srážkami ze mzdy (§ 187 DŘ + § 276 a násl. OSŘ)

Další povinnosti dlužníka a plátce mzdy (§ 189 DŘ):

- Dlužník je povinen oznámit vznik nároku na mzdu u jiného plátce mzdy i zánik nároku na mzdu u dosavadního plátce mzdy do 8 dnů ode dne, kdy nastaly tyto skutečnosti.
- Plátce mzdy je povinen do 8 dnů oznámit správci daně, že
 - u něho nastoupil dlužník nově do práce (tuto informaci by měl zjistit z potvrzení o zaměstnání od původního zaměstnavatele),
 - u něho přestal dlužník pracovat (=skončil pracovní poměr),
 - dlužník nastoupil práci u jiného plátce mzdy (je-li mu ato informace známa).
- Za nesplnění povinností uvedených v odstavcích 1 a 2 může správce daně **uložit dlužníkovi nebo plátci mzdy pořádkovou pokutu do 50.000 Kč.**

Daňová exekuce srážkami ze mzdy (§ 187 DŘ + § 276 a násl. OSŘ)

Jiné příjmy dle § 299 OSŘ:

- Plat
- Odměna z DPČ i z DPP
- Odměna za pracovní nebo služební pohotovost
- Z odměny členů zastupitelstva ÚSC
- Dávky státní sociální podpory a pěstounské péče, **které nejsou vyplaceny jednorázově.**

+ Příjmy nahrazující odměnu za práci/ jsou poskytovány vedle ní:

náhrada mzdy nebo platu, nemocenské, peněžité pomoci v mateřství, důchody, stipendia, podpora v nezaměstnanosti a podpora při rekvalifikaci, odstupné – zvláštní úprava v § 299/4 OSŘ od 24.4.2020, peněžité plnění věrnostní nebo stabilizační povahy poskytnutá v souvislosti se zaměstnáním, náhrada za ztrátu na výdělku po dobu dočasné pracovní neschopnosti a náhrada za ztrátu na výdělku po skončení dočasné pracovní neschopnosti, dávky vyplývající ze smlouvy o výměnku podle občanského zákoníku, výsluhový příspěvek vojáků z povolání nebo příslušníků bezpečnostních sborů, příplatek k důchodu.

Daňová exekuce srážkami ze mzdy (§ 187 DŘ + § 276 a násl. OSŘ)

Srážky ze mzdy pro dluh manžela – změny právní úpravy:

- **Do 31. prosince 2012**

Bylo vyloučené vést exekuci proti manželu dlužníka, neuvedenému v exekučním titulu.

- **Od 1. ledna 2013 do 30. června 2015**

Bylo možné exekvovat mzdu druhého z manželů, došlo-li k zahájení exekuce po 1. lednu 2013.

- **Od 1. července 2015 do současnosti**

Není možné exekvovat mzdu druhého z manželů.

K přechodným ustanovením viz [NSS 20 Cdo 1874/2016](#): Exekuci srážkami ze mzdy manžela povinného a příkázáním jiné pohledávky manžela povinného, prováděnou na základě exekučních příkazů vydaných soudním exekutorem podle § 262a odst. 2 o. s. ř., ve znění účinném od 1. 1. 2014 do 30. 6. 2015, **nelze od 1. 7. 2015 nadále provádět**. Obdobně pro daňovou exekuci [KS Ústí nad Labem, sp. zn.15 Af 58/2014 – 40](#).

Daňová exekuce příkázáním pohledávky z účtu (§ 190 DŘ + § 303 a násl. OSŘ)

- Postihnout lze jakékoliv peněžní prostředky na účtu x výjimkou jsou prostředky, u nichž speciální předpis vylučuje/omezuje jejich použití pohledávek k jinému než stanovenému účelu (např. účelově určené dotace) (§ 310 OSŘ).
- Obecné pravidlo: Exekuce je přípustná pouze tehdy, je-li majitelem účtu dlužník → předmětem exekuce je pohledávka vůči peněžnímu ústavu (NS 21 Cdo 1774/99, NS 20 Cdo 2175/2007).
- Omylem zasláná platba na účet dlužníka → pouze bezdůvodné obohacení, nikoliv vylučovací žaloba.
- Výjimka: Jde-li o dluh pro který lze nařídít výkon rozhodnutí na majetek v SJM, lze vést výkon rozhodnutí příkázáním pohledávky z účtu manžela povinného u peněžního ústavu (§ 262a + § 262b OSŘ).

Daňová exekuce příkázáním pohledávky z účtu (§ 190 DŘ + § 303 a násl. OSŘ)

- Exekuční příkaz se doručí poskytovateli platebních služeb dříve než dlužníkovi.
- Poskytovatel platebních služeb je povinen **od okamžiku, kdy mu byl doručen exekuční příkaz**, po dobu trvání daňové exekuce nevyplácet peněžní prostředky z účtu dlužníka, neprovádět na ně započtení a ani jinak s nimi nenakládat; to se týká i peněžních prostředků došlých do **6 měsíců** ode dne vyrozumění o právní moci exekučního příkazu.
- Je-li více účtů, stanoví správce daně v exekučním příkazu pořadí účtů, v jakém je poskytovatel platebních služeb povinen z nich odepsat peněžní prostředky.

Daňová exekuce příkázáním pohledávky z účtu (§ 190 DŘ + § 303 a násl. OSŘ)

- Proveďte se odepsáním peněžních prostředků dlužníka z jeho účtu (běžný, vkladový), vedeného v jakékoliv měně, do výše částky uvedené v exekučním příkazu a jejich vyplacením správci daně.
- Výjimka 1: Peněžní prostředky, které jsou povinným určeny pro výplatu mezd (platů), náhrad mezd (platů) a dalších plnění, která nahrazují odměnu za práci, jeho zaměstnancům (§ 304a OSŘ).
- Výjimka 2: **Peněžní prostředky do výše dvojnásobku životního minima jednotlivce/ ve vybraných obdobích do výše čtvyřnásobku životního minima (zákon č. 191/2020 Sb. a).** Peněžní prostředky se vyplatí povinnému na jeho žádost nejvýše jednou. Povinný o tom musí být při nařízení výkonu rozhodnutí poučen (§ 304b OSŘ).
 - + speciální pravidlo § 304b/4 OSŘ v případě účtu manžela

Daňová exekuce příkázáním pohledávky z účtu (§ 190 DŘ + § 303 a násl. OSŘ)

Exekuce příkázáním pohledávky z účtu a mzda po srážkách, jiné nezabavitelné částky (§ 317- §319 OSŘ):

- Prostředky vyplacené na bankovní účet povinného plátcem mzdy/starobního důchodu jako nezabavitelná část mzdy/důchodu **neztrácí** svou povahu tím, že se staly tzv. vkladovou pohledávkou (IV.ÚS 121/16) → nelze je postihnout exekucí příkázáním pohledávky.

Stejně pravidlo platí i ohledně nezabavitelných částek:

- Dávky pomoci v hmotné nouzi nelze postihnout exekucí. Pouhou výplatou dávky neztrácejí svůj charakter, ten pozbudou až později, co budou směněny za něco jiného, popř. stanou se úsporou (NS 20 Cdo 4105/2009).

Daňová exekuce příkázáním pohledávky z účtu (§ 190 DŘ + § 303 a násl. OSŘ)

- Správce daně nemá povinnost zkoumat povahu prostředků na účtu dlužníka při nařízení exekuce příkázáním pohledávky z účtu → prokáže-li však dlužník, že část prostředků exekuci nepodléhá, je správce daně povinen exekuci v rozsahu prostředků jí nepodléhajících zastavit (§ 181 odst. 2 i DŘ) daňového řádu) a tyto prostředky vrátit (3397/2018/VOP).
- Přísnější výklad: Správce daně je před nařízením daňové exekuce příkázáním jiné peněžité pohledávky – zde představované pohledávkami stěžovatele za věznicí z titulu účtu zřízeného a vedeného věznicí – povinen zkoumat, zda uvedené pohledávky nejsou představovány příjmy z dávek důchodového pojištění (popřípadě jinými příjmy, jejichž srážky je třeba podříditi režimu daňové exekuce srážkami ze mzdy) (IV.ÚS 1351/16).

Daňová exekuce příkázáním pohledávky z účtu (§ 190 DŘ + § 303 a násl. OSŘ)

Pohledávky nepodléhající/podléhající částečně výkonu rozhodnutí (§ 317- §319 OSŘ), zejména jde o:

- peněžité dávky sociální péče, dávky pomoci v hmotné nouzi, **daňový bonus**, z dávek státní sociální podpory příspěvek na bydlení a jednorázově vyplácené dávky státní sociální podpory a pěstounské péče.
- Pohledávky fyzických osob, které jsou podnikateli, vzniklé při jejich podnikatelské činnosti, podléhají výkonu rozhodnutí jen dvěma pětinami; u přednostních pohledávek třemi pětinami.

Daňová exekuce příkázáním pohledávky z účtu (§ 190 DŘ + § 303 a násl. OSŘ)

Od 1. 7. 2021 změny (novela č. 38/2021 Sb.):

- Změny § 304b OSŘ: Možnost vybrat až trojnásobek životního minima + další dílčí změny
- Zavedení institutu chráněného účtu §304c a násl. OSŘ:
 - pouze pro fyzické osoby
 - Zřízení v několika krocích: potvrzení od plátců chráněných příjmů (zaměstnavatel, ČSSZ atd.)- formulář MS + oznámení exekutora bance + podání žádosti o zřízení chráněného účtu s prohlášením, že zatím nemáte chráněný účet
 - Povinnost peněžního ústavu bezúplatně uzavřít smlouvu o chráněném účtu a vést jej.
 - Na chráněný účet banka převede dosud nevybraný trojnásobek životního minima z blokováného účtu + příjmy, které po zřízení chráněného účtu přijdou na blokový účet z účtů uvedených v oznámení exekutora.

Vztah k insolvenční (§ 242 a § 243 DŘ)

Dlužník je v úpadku, jestliže má

- více věřitelů (nestačí pouhá pluralita závazků) a
- peněžité závazky po dobu delší 30 dnů po lhůtě splatnosti a
- tyto závazky není schopen plnit (musí se jednat o objektivní neschopnost nikoli pouze o neochotu plnit).

Zjistí-li insolvenční soud úpadek dlužníka → **rozhodne o úpadku a způsobu jeho řešení (nejčastěji oddlužení, konkurz).**

Majetek, který je určen k uspokojení dlužníkových věřitelů = majetková podstata (co do ní spadá upravuje IZ).

Relevantní informace z insolvenčního řízení jsou dostupné v insolvenčním rejstříku (+ speciální úprava doručování).

Vztah k insolvenční (§ 242 a § 243 DŘ)

- Daňové pohledávky, které vznikly ode dne účinnosti rozhodnutí o úpadku do ukončení insolvenčního řízení, jsou pohledávkami za majetkovou podstatou (§ 242 DŘ) → uplatňují se u insolvenčního správce, jsou uspokojovány v termínech splatnosti v plné výši, je-li to podle stavu majetkové podstaty možné.
- Ostatní daňové pohledávky (vzniklé do rozhodnutí o úpadku) → je potřeba je včas a řádně přihlásit do insolvenčního řízení, uspokojují se v závislosti na způsobu řešení úpadku.
- Dle § 170/1 písm. d) IZ se neuspokojují mimosmluvní sankce postihující majetek dlužníka, s **výjimkou penále** za nezaplacení daní, poplatků, a jiných obdobných peněžitých plnění (zvýšení poplatku?)

Vztah k insolvenční (§ 242 a § 243 DŘ)

- Přeplatek vzniklý na základě daňových povinností, které vznikly **nejpozději dnem předcházejícím dni účinnosti rozhodnutí o úpadku**, se použije **pouze na úhradu splatných daňových pohledávek, které nejsou pohledávkami za majetkovou podstatou (= musí se přihlásit, aby mohl přeplatek použít)**, nejpozději do jejich přezkoumání.
- Přeplatek vzniklý na základě daňových povinností, které vznikly **v době ode dne účinnosti rozhodnutí o úpadku**, se použije **pouze na úhradu splatných pohledávek za majetkovou podstatou**.
- V ostatních případech náleží přeplatek do majetkové podstaty dlužníka a správce daně jej nemůže započíst na dlužníkovy nedoplatky.

Vztah k insolvenční (§ 242 a § 243 DŘ)

- Po zahájení insolvenčního řízení lze daňové řízení zahájit a v celém daňovém řízení pokračovat, s výjimkou daňové exekuce, kterou lze nařídit, avšak nelze ji provést, pokud insolvenční zákon nestanoví jinak.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Děkuji za pozornost